

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

An doleat contritio magis de peccato proprio, quàm alieno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

quia per huiusmodi voluntatem conditionatā minoris mali sub conditione necessitatis ad disunctionem ex duobus malis, non ostenditur ullus affectus ad malum, sed potius ad carentiam mali, quid enim supposita necessitate ad disjunctionem ex duobus malis eligit minus, quia minus malum est, ostendit se fugere malum, quantum potest, ergo non potest reprehendi quasi habens affectum, & propensionem ad malum, sed debet magis laudari, quasi habens auersionem quantum potest à malo. Hoc autem non procedit in illo alio, casu, quo eligeret voluntas sub conditione maius malum: tunc enim non ostenderet auersionem, sed propensionem ad malum cum non fugeret, quantum posset, sed amplecteretur libere id quod superat notabiliter in ratione mali.

47. Dicunt, solere viros timoratos eiusmodi actus sine vilo seropolo eliceret: si futurus essem haereticus, mallem esse Atheistam, quam Arianum; & tamen atheismus esset grauius peccatum. Respondeo, si huiusmodi actus eliciuntur à viris timoratis, fieri cum aliqua praescissione: hoc est, quod attinet ad maiorem commoditatem, vel ad minorem insequentiam in errore, mallem hunc errorem, quam illum habere, praescindendo tamen ab eo, quod hic contineret grauiorem Dei offensam quam ille. Sicut etiam alij dicere solent, si damnandus essem, mallem vivere voluptuosè, quam sobriè, & rigidè, & tamen id intelligi, debet, quod attinet ad commoditatem, non absolute; quia absolute peius est damnari propter multa peccata, quam propter vnum; nec liceret id velle etiam sub conditione damnationis, ut omnes admittunt, & aduersarij ipsi non negabunt. Ad quam verò speciem peccati pertineat illa electio grauioris peccati sub conditione facta modo praedito: Dicendum est, pertinere reduciue ad speciem illius peccati grauioris, quod praeligitur, licet non participet illius speciei, & denominationem simpliciter: qui enim solum sub illa conditione veller homicidium potius, quam furtum, vel haeresim potius atheismi, quam Lutheranam; neque esset homicida, neque atheista simpliciter, sed reduciue.

48. Restant aliae tres comparationes, quae fieri possunt prima inter peccatum praeteritum, & futurum; de quibus etiam dubitari solet, an aequaliter, vel inaequaliter ea detestetur charitas: Respondeo cum Suarez (lib. 9. n. 1.) vtrumque esse aequè odibile, & detestabile, licet praeteritum ut sic solum terminet velleitatem, futurum verò terminet voluntatem absolutam vitandi illud. Vnde beatus, licet ratione status non sit capax tristitia propter praeterita, verò tamen illa detestatur super omnia, & super carentiam ipsius beatitudinis.

An doleat contritio magis de peccato proprio quam de alieno.

49. Secunda comparatio est inter peccatum proprium, & alienum, de quo dubitatur, an ex motiuo charitatis detestemur magis peccatum proprium, leue, quam peccatum alienum graue: Pro negativa parte, quod charitas non attendit ad bonum, vel malum proprium, sed ad bonum, vel malum Dei; cum ergo sit maius Dei malum peccatum grauius alienum, quam proprium leue videtur non posse me ex motiuo charitatis magis detestari peccatum leue proprium quam graue alienum: nam si praecise doleo, quia malum Dei est, & non quia malum meum, ergo maius Dei malum maiorem dolorem excitat: alioquin non doleo praecise ex illo motiuo, sed ex alio. Respondeo tamen affirmatiue cū communi

P. Ioan. de Lugo de Penitentia.

Theologorum, quos refert Suarez in praesenti sectione. 10. num. 10. & probatur, quia si esset detestabilius peccatum graue alienum, posset charitas eligere peccatum leue proprium ad vitandum graue alienum: hoc autem repugnat, alioquin iam illud non esset peccatum, quod enim licitum est, peccatum non est, ergo cum peccatum leue nunquam liceat, etiam sit medium ad vitanda omnia peccata aliena, nunquam est eligibile in ea comparatione, vel occurrentia.

Ad rationem dubitandi responderet Suarez, charitatem non semper magis diligere, quod in se est maius bonū Dei, sed quod ab ipsa magis procedit, & in quo habens illam magis glorificat Deum. Addunt alij, peccatum illud alienum, licet in se sit maius Dei malum; non tamen relate ad me, & ideo magis debeo detestari peccatum meum leue, quod etiam in ordine ad me est maius malum. Neutra tamen ratio videtur omnino satisfacere, quia si charitas ingenua est, & non querit, quae sua sunt; ergo solum attendit ad diuinum bonum: alioquin non mouetur praecise propter Deum, sed quia illud obiectum mihi melius, vel peius est. Si autem mouetur praecise à Deo, ergo praescindit omnino à subiectis, & solum querit maius bonum Dei vbicumque illud sit.

Debet igitur magis explicari illa ratio: quod fieri potest, si attendamus ad conditionem verae amicitiae, haec enim non potest velle offensam amici, neque eligere eam ut medium ad suum finem: omnis enim offensa dat rationabilem causam amico auerendi se aliquo modo ab offendente, ut supra dictum est repugnat autem, quod rationabiliter offēdatur, & auertatur aliquis propter illud, quod ex sincero, & puro erga ipsum amore fieri debuit: poterit quidem ex ignorantia, vel passione propter id irasci, & auerti, sed tamē rationabiliter non potest: ergo eo ipso quod aliqua sit vera offensa Dei, non potest ex charitate eligi propter ipsum Deum: nā eo ipso illa non esset offensa Dei contra id, quod supponitur. Cum ergo peccatum leue proprium supponatur adhuc in eo casu futurum peccatum, & offensa Dei, repugnat omnino, id eligi ex charitate ad vitandum peccatum graue alienum.

Ratio autem à priori est; quia licet peccatum alienum apprehendatur ut maius Dei malum: adhuc tamen apprehenditur, Deum hic, & nunc nolle omnino, me eligere illud medium peccati proprii ad vitandum peccatum graue alienum: lex autem verae amicitiae inclinatur omnino ad non displicendum amico in iis saltem quae ipse rationabiliter, & prudenter, vult sed potius ad complacendū ipsi in omnibus: cum ergo video, Deum hic, & nunc nolle me eligere peccatum graue alienum, non potest vera erga Deum amicitia inclinare me ad displicendum in hoc ipsi Deo: imò potius inclinatur ad complacendum ipsi, cum certo sciam non nisi bene, & rationabiliter Deum id velle.

Nec obstat ratio dubitandi supra posita: quia licet charitas tendat in bonum Dei, non tamen praecise & nude: sed quatenus bonū illud non est contra ipsius Dei voluntatem: multa enim sunt bona Dei, quae charitas velle non potest: v.g. si aliquis baptizaret omnes paruulos Turcarum, & statim eos occideret; proculdubio esset causa salutis illorum, & per consequens accresceret Deo magna gloria ex ipsorum beatitudine: sed tamen illud Dei bonum charitas non potest velle: quia quantumcunque illud sit, est tamen contra Dei iustissimā voluntatē, prout per hoc medium poneretur: non ergo potest charitas velle bonū Dei, nisi quod non sit contra beneplacitū ipsius Dei: quia charitas sincerissime amat

D 2 Deum,

Deum, & per consequens transfert quasi amantem in Deum amatum; hoc est, velle amans totum se Deo vnire, & Deo dedicare, qui est potissimus veri amoris affectus: non ergo potest amantem à Deo auertere, vel per Dei offensam ab ipso velle separari. Cùm itaque videat, illud maius Dei bonum, quod ex vitiatione peccati alieni resulteret, esse hic, & nunc contra Dei beneplacitum, Deus enim vult illud bonum per hoc medium non habere, non potest charitas illud bonum per hoc medium desiderare etiam contra placitum ipsius Dei, cui vult in omnibus summè placere.

55.
Obiectio.

Solutio.

Dices: potest aliquis dolere magis de mortali alieno, quàm de veniali alieno; licet non possit velle procurare peccatum veniale Petri vt medium ad vitandum peccatum mortale Pauli: ergo licet non possim velle peccatum veniale meum ad vitandum mortale alienum; potero tamen magis ex charitate detestari mortale alienum, quàm veniale proprium. Respondeo negando consequentiam, si sermo sit de propria detestatione, ratio autem differentia colligitur ex differentia illa duplicis doloris, & odij peccatorum, quam supra explicuimus: quando enim odio habeo peccata aliena, odium illud non est omnino practicum, & efficax; sed est simplex desiderium, vel ad summam voluntas extrinsecè impediendi, seu non permittendi peccatum alienum: possum autem, & deo permittere potius peccatum veniale Petri, quàm mortale Pauli, licet non possim illud velle, aut procurare ad impediendum istud. Odium verò mei peccati est odium efficax, & practicum quod non terminatur ad permissionem, nec opponitur desiderio, sed intrinsecè terminatur per modum causæ ad negationem peccati, volendo efficaciter, vt non sit peccatum. Cùm itaque nunquam ego possim velle peccare venialiter ad vitandum peccatum mortale alienum, consequens est, vt loquendo de hoc genere detestationis & odij, magis debeam semper nolle veniale meum quàm mortale alterius.

56.

Si verò sermo sit, non de hoc odio practico, & immediato, sed de illo alio speculativo, dubitari potest: an debeam illo etiam genere odij magis nolle veniale meum, quàm mortale alienum. An, si ex reuelatione Dei, verbi gratia, sciam me peccatum venialiter, si venero ad talem locum, in quo tamè impedià peccatum mortale Petri, possum me exponere illi certo periculo, vt impediatur peccatum mortale Petri? Consequenter igitur ad supradicta, cōcedendum videtur me posse subire illud periculum, quia hoc non est velle peccare, sed velle periculum peccandi & permittere, seu non impedire antecedenter, & in causa meum peccatum veniale, vt possum succurrere proximo, & impedire eius peccatum mortale. Certū est enim, quod possumus licitè permittere, & subire periculum peccandi, vt subueniamus necessitatibus non solum spiritualibus sed etiam corporalibus proximorum: quia hoc non est velle peccatum, sed permittere aliquid, ex quo non necessariò, sed ob nostram culpam sequetur peccatum. Vnde etiam si ex reuelatione Dei scires, te peccaturum mortaliter, si loquaris cum Petro, quem tamen tua alloquutione liberabis ab æterna damnatione, & postea tu etiam à peccato iustificaberis; poteris licitè velle subire illud periculum, hoc enim non est velle peccatum, sed periculum peccati, quod ex gravi causa velle possumus (suppono enim non esse prohibitum, aut peccatum loqui cum Petro, sed solum fore occasionem alterius peccati) & quidem ob necessitatem etiam grauem corporalem proximi potest aliquis exponere se morali, & proximo periculo peccandi grauius, vt tradunt communiter Theologi, quos refert, & sequitur Thomas

Sanchez lib. 9. de matrim. disput. 4. §. nū. 9. & lib. 1. in Decalog. cap. 8. secus autem esset, si esset periculum non solum peccati, sed damnationis tuæ; tunc enim nec pro vitandis peccatis totius Mundi posset illud subire, cū charitate magis debeas te diligere, quàm omnes alios: quid enim prodest homini, si Mundum vniuersum lucretur, anima vero sua detrimentum pariat?

SECTIO V.

Virum contritio detestetur magis peccatum actuale quàm originale.

Tertia, & vltima comparatio fieri potest inter peccatum actuale personale, & peccatum originale: per contritionem magis doleat homo de peccato personali à se commissio, quàm de originali, vel è contra? Potest autè hæc comparatio fieri dupliciter. Primò cum macula peccati originalis contracta in instanti conceptionis. Secundo cum peccato actuali, quod commissus in Adamo, quado ipse peccauit. Suppono enim, sicut in peccato personali datur peccatum actuale quod transit, & rursum peccatum habituale, seu macula relicta ex peccato præterito, quæ appellatur reatus culpæ, & peccatum habituale: sic in peccato originali posse hæc duo distinguī; scilicet peccatum præteritum actuale, quod fecit Adamus, & posterius eius, quorum voluntates ex decreto Dei transfusæ fuerant in voluntatem Adami, ita ut actio Adami existimaretur moraliter actio posterorum: & ratione huius dicimus verè peccasse actualiter in Adamo. Rursum cōsiderari potest macula habitualis relicta ex illo actu præterito, ratione cuius puer ante baptismum est verè in statu peccati, & potest appellari peccatum originale habituale; quod solum contrahimus in instanti conceptionis: tunc enim non peccat puer, sed est in peccato maculatus ob peccatum actuale præteritum, quod commisit in Adamo, & nondum est remissum. Potest ergo dubitari Primò, an per contritionem magis doleamus de nostro peccato personali, quàm de macula habituali peccati originalis. Secundo, an magis doleamus de peccato actuali à nobis personaliter commissio quàm de illo actuali quod commissus moraliter in Adamo. Denique vtraque comparatio potest fieri vel inter veniale cum originali, vel inter mortale personale cū eodè originali.

His suppositis; si comparatio fiat inter peccatum mortale personale propriū, & habituale originale, non videtur posse esse dubium, quod per contritionem magis detestamur illud, quàm istud: vtrūque enim priuat gratia Dei, sed peccatum personale est multò magis voluntarium, cū ortū habeat physicè à nostra voluntate, atque ideo magis obligabat nos ad illud vitandum, magisque dignos reddit reprehensione, & supplicio, vt ex se constat. Vnde idem dicendum erit etiam si fiat comparatio inter originale actuale, & personale actuale mortale propter easdem rationes.

Si verò cōparetur peccatum originale habituale, seu eius macula habitualis, quæ perseverat in paruulo ante baptismum, cum peccato veniali actuali: videtur magis odibile, & detestabile esse peccatum originale, quàm veniale, cū illud sit mortale, & afferat carentiam gratiæ, & amicitia diuinæ, ac salutis æternæ; quæ non affert peccatum veniale propter suam leuitatem. Vnde hoc pro comperto suppositū quidem nobilis concinator modestus in cōcionibus, quas publicè edidit de conceptione Virginis, vt hoc argumento probaret eius immunitatem